

Володимир
Винниченко!
чесність із
собою

Найглибший і найцікавіший
дослідник творчості Винниченка
Володимир Панченко говорив, що
чим більше він дізнається про
Винниченка, тим менше він йому
подобається...

**БІОГРАФІЯ
ЗА 5 ХВ**

**ВОЛОДИМИР
ВИННИЧЕНКО**

Чи знаєте ви, що ...

...опублікувавши перше оповідання «[Краса і сила](#)», яке принесло авторові справжню славу, В. Винниченко отримав визнання в письменницьких колах. Його блискучий дебют вітав М. Коцюбинський.

...літературна спадщина письменника налічує більше ста оповідань, чотирнадцять романів, двадцять три п'єси.

... В. Винниченко був яскравим драматургом. Вистави за його творами мали неабиякий успіх у [театрах](#) Берліна, Праги, Рима, Москви. П'єси «[Чорна Пантера і Білий Ведмідь](#)», «[Брехня](#)» та інші збирали й збирають до сьогодні чимало глядачів.

...Володимир Винниченко — ще й талановитий [художник](#) . Його 74 оригінальні малярські роботи та 4 альбоми з малюнками аквареллю, вуглиною нещодавно повернулися в Україну.

Противник традиційної родини?

Писав психологічні міські романи, п'єси з експериментальними сюжетами, присвячені проблемам пробного шлюбу, роздумував над новою мораллю "чесності з собою", яка означала, що особа може робити, що вона хоче, коли її не мучать докори сумління.

Утім, жорстокі експерименти, які він здійснював над своїми героями, завжди лише доводили, що інстинкти й почуття перемагають теоретичне моралізаторство.

Персонажі його романів дискутують про буржуазну сім'ю майже що несамовито.

Вдаються до екстравагантних способів випробувати партнера.

Скажімо, красуня Дара у "Чесності з собою" перелякала весь персонал готелю, замовивши собі в номер чоловіка для сексу. А потім розповіла про цю пригоду вдома за милим родинним обідом, аби дізнатися, чи у її шлюбного партнера слова про свободу не розходяться з ділом.

Зі своєю майбутньою дружиною, студенткою-медичкою Паризького університету Розалією Ліфшиць, політемігрант Винниченко познайомився 1909 року в Італії. Вони не захотіли реєструвати шлюб і домовилися поважати свободу одне одного, зокрема й толерувати любовні захоплення чи сексуальні пригоди.

Сурогатне материнство

За Винниченком, цивілізацію врятує властиве людині прагнення до творчості. Цілковито екстравагантним, як на початок двадцятих років минулого століття, став сюжет Винниченкової драми "Закон". Вона - про сурогатне материнство, його законність і прийнятність. Зрозуміло, про дітей із пробірки тоді навіть не мріяли, запліднення відбувалося природним шляхом. Історія заваблення героєм підібраної йому дружиною секретарки виглядає трагікомічною, але у фіналі, як завжди цього письменника, чоловік залишається з тією жінкою, яка народила немовля і відмовилася його віддавати невдатним "замовникам".

Існує, як мінімум, три дати В.К. Винниченка. У метричній книзі єлисаветградської Грецької церкви Володимирської ікони Божої матері (нині – Кафедральний собор Свято-Різдва Пресвятої Богородиці) ця дата записана, як 16 (28) липня 1880 року.

Але вона відрізняється від дати, поданої дружиною письменника – 14 (26) липня, та не збігається з датою, наведеною в «Щоденнику» самим літератором – 15 (27) липня.

Достеменно відомо одне: немовля батьки похрестили 17 (29) липня 1880 року – в Грецькій церкві Володимирської ікони Божої матері.

Володимира Винниченка часто арештовували. Можливо, це найбільш арештований український літератор. Він постійно перебував на нелегальному положенні й ховався в інших країнах. Курсував між Віднем, Галичиною, Москвою і Єлисаветградом.

Винниченко був азартним революціонером, переконаним у перемозі соціалістичних ідей. У студентські роки він вступив у партію УСДРП (Українська соціал-демократична робітничка партія).

Тобто, з одного боку, він надавав перевагу соціальному питанню. Володимир був переконаний, що світ несправедливий і його треба змінювати в бік більшої справедливості для “неймущих”, себто селян і робітників.

Винниченко друкувався в газеті “Рада”. Його підтримував фінансово відомий на той час меценат і агроном-новатор Євген Чикаленко, зокрема “витягував” його з арештів. Так-от, коли між ними траплялися непорозуміння, Винниченко шантажував Чикаленка, кажучи: *“Я піду! Буду писати російською мовою в російські журнали”*.

Чому його “принциповість” оберталася для України злими жартами? Наприклад, він казав, що УНР не потрібна армія. Він не був суцільним пацифістом, але вважав, що мають бути тільки сили підтримки порядку, на кшталт місцевої самооборони, поліції.

Його тодішня позиція – це здебільшого популістський крок, бо армія після Першої світової війни асоціювалася з фронтом. А це було дуже травматично для людей. Тому уявіть політика, який каже, що армії не треба, бо ми не збираємося воювати.

Також це сталося тому, що про необхідність створення армії говорив Петлюра, з яким у Винниченка все життя була конкуренція. Пізніше, навіть в еміграції, Петлюра був для Винниченка постаттю, до якої він ставився дуже ревниво. Він постійно підозрював, що в УНР Петлюра має більшу вагу. І це було завжди неприємно. Зрештою, УНР залишилася без добре устаткованої армії.

Винниченко також доклався до того, що були відкинуті пропозиції Павла Скоропадського зміцнити армію. Тоді сталися Крути. Якби була більш дієва армія, цього б не відбулося. Вочевидь, Винниченко не відчував за собою такої провини.

Подружжя поділяло філософію натуризму. Цей погляд передбачає не тільки нудизм. З 26-го року вони почали бувати на острові на Сені в комуні натуристів.

Так, у щоденнику Винниченко пише, що коли холодно, він пише надворі у светрі, а коли тепло, то без нічого. Така філософія пов'язана зі свободою, самовираженням, відкритістю. Натуризм – це життя “в природі” й намагання якомога ближче співіснувати з природою.

Також, на думку Винниченка, варто сповідувати фрукторіанство, фруктову дієту, виключити всі шкідливі звички. У щоденнику він описує, як би він хотів покурити. Це для нього складна боротьба, але він цим захоплюється.

Любив гратися у ризиковані ігри. Одного на спір перепливав широченний ставок і ледве не втопився. Іншого разу впав із коня.

З малечку відрізнявся від своїх ровесників надзвичайною пам'яттю і любов'ю до книги – опанував читання в ранньому віці.

Незважаючи на тяжке матеріальне становище родини, по закінченню школи Володимира віддали до [Елисаветградської гімназії](#), де він навчався з [16 серпня 1890](#) року по червень [1899](#) року.

Володимир Винниченко планував емігрувати з Франції у США. Навіть подав документи на отримання візи. Він хотів влаштувати там виставки своїх картин і читати лекції з літератури.

Однак прихильники Петлюри повідомили в американське посольство компрометуючі дані на колишнього голову Генерального секретаріату, звинувативши його мало не в більшовизмі. В результаті Володимир Кирилович візу на в'їзд у США так і не отримав.

Літературні твори В. Винниченка були досить широко відомі за кордоном. П'єси "Чорна Пантера і Білий Ведмідь", "Закон", "Гріх" були переведені на німецьку мову і поставлені на багатьох європейських сценах. Романи "Чесність з собою", "Записки кирпатого Мефістофеля" також були перекладені і видані. У 1922 р. в кінотеатрах Німеччини демонструвався фільм "Чорна Пантера", знятий за п'єсою В. Винниченка.

